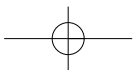
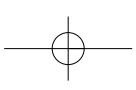
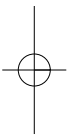

ÈXITS

90

XULIO RICARDO TRIGO

El somni de Tàrraco

Edicions 62

*Són rigorosament prohibides, sense l'autorització
escrita dels titulars del copyright, sota les sancions
establertes en la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta
obra per qualsevol procediment, incloent-hi la
reprografia i el tractament informàtic, i la distribució
d'exemplars mitjançant lloguer o préstec públic.*

Primera edició: octubre del 2009

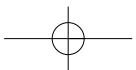
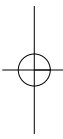
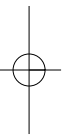
© de la il·lustració de les guardes: Francesc Tarrats / Antonio Latre
Disseny de les guardes: Begoña Berruezo / Edicions 62

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
c. Peu de la Creu, 4, 08001 Barcelona
info@edicions62.cat
www.grup62.cat

Fotocomposició: Víctor Igual, s. l.
Imprès a Liberdúplex, s. l.

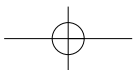
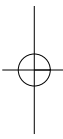
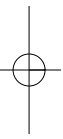
DIPÒSIT LEGAL: B. 34.594-2009
ISBN: 978-84-297-6211-2

A Misericòrdia

Províncies i principals vies de comunicació de la Hispània romana (s. I dC).

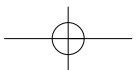
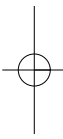
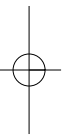

L'amor és l'arquitecte de l'univers.

HESÍODE

Més trist que la mort és la manera de morir.

MARCIAL

I

Tàrraco, estiu, 26 aC

SI EN SUL·LA LIKINOS hagués repetit el camí dels últims dies, no hauria passat res. Tenia el costum de baixar corrents, amb l'esquena contra la muralla, com si es tractés d'un exercici gimnàstic. De seguida, en arribar a les portes del recinte tancat del fòrum, es posava a quatre grapes. Es trobava massa lluny perquè algú pogués endevinar la procedència dels seus passos, però no volia córrer cap risc. Per primera vegada era conscient de la seva llibertat i temia qualsevol contratemps més que no pas la fúria dels déus.

Des de la distància podria haver estat pres per un gos o una ovella, però qualsevol precaució era poca per ocultar la seva esvelta figura de l'atenta vigilància dels soldats. Gairebé arran de terra, en Sul·la també vigilava la immobilitat de les seves llances, plantades amb fermesa a la porta que donava accés al Fòrum Provincial.

Sabia que la preocupació principal del cos de guàrdia no eren la basílica ni les tavernes que albergava el recinte, i molt menys el *tabularium*, l'arxiu que els romans, convençuts que el bon govern tenia a veure amb el registre escrit de cada moviment ciutadà, venien omplint de lligalls, tauletes i papirs des de dos segles enrere. L'única ordre que havien rebut els vigilants era tenir cura dels materials de construcció de la nova ciutat que, d'uns mesos ençà, s'amuntegaven a la plaça.

Durant els darrers dies s'hi havien registrat alguns roboratoris menors i era difícil seguir-los la pista. El marbre groc de Numídia o el pòfir vermell d'Egipte eren molt cobejats, i això sense parlar de les muntanyes de maons o els blocs de pedra de les pedreres del Mèdol. Octavi August estava decidit a convertir Tàrraco en una segona Roma, però, pel poc que sabia d'aquella ciutat que en Sul·la mai no havia trepitjat, l'emperador tenia molta feina per fer.

Aquella nit la ciutat de Tàrraco, que passava per tenir uns hàbits silenciosos, tret dels aldarulls habituals a la zona del port, anava plena de sorolls, de crits llunyans, de passos en la foscor. Per un instant va pensar si seria ell l'origen de tot l'enrenou, però de seguida va rebutjar la idea. Feia setmanes que s'hi aventurava per trobar-se amb l'Adriana. Tenia apamada la llargària de cada carrer, lliscava entre temples i edificis com un lluç entre les fustes de l'embarcador on tan sovint anava a somiar amb altres horitzons.

L'arribada de l'estiu feia més difícil l'empresa. La llum solar il·luminava fins molt tard els carrers de Tàrraco i, si s'encantava amb la companyia de l'Adriana, la lluna arremetia amb força des del seu cau marítim com un escut preparat per a la lluita. Al principi, la seva intensitat quedava apaivagada sota una capa taronja que confonia els colors, però aviat, a mesura que ascendia en l'horitzó, era com una enorme làmpada d'oli que els déus havien penjat al cel.

El dia que va començar tot, era la primera lluna plena de l'estiu. Brillava en les altures, com si amb la seva claror volgués marcar el recorregut nocturn d'en Sul·la Likinos.

Podria haver fet el camí de tornada de sempre. A recer

de la muralla que el protegia en les contínues visites a la part alta de la ciutat. Però no va ser així.

Dos segles enrere, quan l'havien fundat els Escipions, en la seva recerca d'un indret més avançat que Empúries per combatre els cartaginesos, Tàrraco havia viscut èpoques molt diverses. Ara, amb l'estada d'Octavi August, una mica obligat per la seva malaltia, la ciutat s'havia convertit en la base d'operacions de les campanyes contra els pobles càntabres i àsturs del nord d'Hispània, i havia rebut un impuls ben significatiu en la seva vida quotidiana. L'activitat comercial era incessant, les legions hi havien fet instal·lar la seva base de rereguarda, els savis i els poetes pul·lulaven pels seus carrers confiats de trobar-hi algun coneixement nou que enriqués la seva visió del món.

Si seguies l'estela de la muralla, anaves descendint pel petit turó fins que la salabror anunciava la proximitat dels molls. L'habitatge dels Likinos es trobava poc abans d'arribar-hi; una *domus* relativament petita envoltada de cases més modestes, les *insulae*, on es concentrava la població en pisos llòbrecs i pudents. Més enllà només hi havia els magatzems i el port.

Dotada d'un *atrium* força envejat, semblava la casa d'un patrici en aquell barri de persones senzilles. Tots sabien, però, que hi regnava la tristesa. La mare d'en Sulla havia mort d'unes estranyes febres anys enrere, i el seu pare, en Kaenos, comandant de la principal flota comercial que feia el trajecte entre Tàrraco i el port d'Òstia, tan a prop de Roma, es passava el temps a la mar.

Així doncs, el seu fill vivia sol a la casa familiar amb l'única companyia de dos esclaus que esperaven l'oportunitat

de navegar amb el seu amo. Impel·lit pel deure filial, en Sulla també s'havia sentit obligat a manifestar la intenció d'acompanyar-lo, però ell no volia navegar i el seu pare ho havia entès feia molt de temps. L'ocupació principal del jove era formar-se i esperar una bona oportunitat com a ciutadà romà. Així, assistia a les classes del millor preceptor que havia passat per Tàrraco, Apol·lodor d'Efes, mentre somiava en la seva vocació de mestre, que havia deixat de ser un secret.

Quan estava a punt d'ajupir-se per creuar la part del trajecte més arriscada, aquella que quedava tot just enfront de l'entrada del fòrum, va advertir sorprès l'absència dels sentinelles. En lloc de posar les mans al terra i caminar com un felí tot al voltant del recinte, es va aturar uns instants per contemplar els darrers treballs del temple dedicat a Octavi August, banyat per la potent llum de lluna. L'aire portava encara l'aroma de carn rostida al forn i d'algunes herbes habituals en els menjars romans, com ara el coriandre, la ruda, el comí, el levístic. També hi havia algú que bullia most amb els seus condiments, sens dubte per elaborar *de-frutum* per a uns quants dies. A en Sulla, que ja feia molt que no sopava a l'hora, li agradava especialment aquesta salsa i la sensació de buidor li va pujar per les tripes fins a apoderar-se per complet dels seus pensaments.

Però allí, situat davant del temple, va recordar de sobte que la seva família s'havia negat a prendre en consideració els cultes estrangers. Abans de morir la seva mare, es reunien sovint a l'*atrium* i repetien amb satisfacció les cròniques familiars, sobretot aquelles que parlaven dels avantpassats anteriors a l'arribada dels romans. Però la realitat

era que en Kaenos Likinos havia abandonat el seu antic ofici de pescador per acabar a les ordres de l'emperador. El seu coneixement del Mediterrani i la perícia com a navegant el van fer ben aviat imprescindible en una flota cada cop més extensa. La voracitat de Roma a l'hora de reclamar mercaderies a les províncies creixia sense aturador.

Per tot això en Sul·la feia temps que ja no parava gaire atenció a la memòria dels avantpassats. La decisió del seu pare li havia transmès una ensenyança: res no era immutable. Igual que la vida presumia d'un final cert, tampoc els éssers humans no podien planificar la seva existència amb la rigidesa dels sabers antics. De sobte, el jove va pensar que si el seu pare hagués tingut coneixement de la seva aventura, del risc que corria cada nit a la part alta de Tàrraco, s'hauria guanyat el seu menyspreu.

La visió de l'altar provisional que s'hi havia instal·lat, amb tota la seva magnificència, el va omplir d'emoció; tanta que, per uns instants, li va semblar que res ni ningú no el podria arrencar d'aquell indret. No s'hi hauria d'haver aturat, però cap indici no el va advertir de les conseqüències que aquell gest tan simple podia arribar a tenir.

El soroll venia de molt a prop. En un primer moment, el jove va ser incapaç de descobrir-ne l'origen. Era un gemec, com un lament que anava guanyant força i, de cop i volta, se'n perdia el rastre. Poc després el va tornar a sentir pertot arreu. Aquesta vegada més fort, més intens, com un crit d'auxili que el vent traslladava d'un costat a un altre. En Sul·la va entendre que, fos quin fos l'origen del plany, a cada instant més clar en la nit de Tàrraco, rebotava contra les parets del fòrum i viatjava entre el silenci.

De sobte va reaccionar. Encara era a temps de tocar el dos. Si en aquell instant hagués girat cua, ningú no hauria pogut aturar la seva cursa. Sabia que, si el descobrien, es jugava aquells encontres nocturns amb l'Adriana, que ja considerava com a part de la seva vida.

Però de nou va escoltar el gemec, més fosc però a la vegada més profund. La tensió entre el desig de marxar i la impossibilitat de fer-ho li va provocar una estrebada als músculs dels malucs, que van quedar adolorits.

Es va fregar la cama dreta amb les mans, dubtant si podria continuar i, aleshores, va veure aquella figura. Jeia entre unes columnes properes, intentant aixecar-se, com una taca blanquinosa retallada en la penombra. No va dubtar que era l'origen dels laments.

Encuriosit, sense pensar-ne les conseqüències, va avançar fins a tenir-la al davant. No s'havia enganyat, la figura que hi havia vist era la d'un home. Per la riquesa de les seves robes devia ser un patrici o un comerciant pròsper, però a en Sul·la no l'amoïnaven gaire aquestes distincions. Fins que l'Apollodor havia arribat a Tàrraco en companyia de l'emperador, bona part de la seva vida l'havia passat als molls, com qualsevol vailet de classe baixa, entre l'olor de peix i els crits dels mariners.

Quan es va ajupir per parlar amb aquell home, es va adonar que el coneixia. I tant que el coneixia! Qui tenia un punyal clavat al costat dret i agonitzava als seus braços era en Manni, el governador de Tàrraco, el pare de l'Adriana!

Espantat, conscient per primera vegada del perill que corria, el jove va fer dos passos enrere. Però aleshores va escoltar de nou el gemec i, apropant-se, li va parlar en veu

molt baixa, potser pensant que amb el seu gest faria minvar la intensitat dels seus laments.

—Què puc fer? Com puc ajudar-vos? —li va dir mentre comprovava que només es podia distingir el mànec d'un punyal entre el vermell de la sang que s'estenia per les robes de l'home.

—Lucà...! El meu fill...! —va respondre amb un darrer esforç en Manni; poc després va tremolar de dalt a baix i va deixar caure el rostre sobre el basament d'una columna.

En Sul·la havia vist moltes baralles als molls, fins i tot algunes amb el resultat de ferides tan greus que el seu pare les havia qualificat de definitives. Havia assistit un parell de vegades als instants finals de la vida d'un home, i tots ells havien recordat algun familiar proper, una mare, un fill, una germana.

La figura va quedar immòbil en una posició forçada. El jove va intentar parlar-li de nou, tot i saber que ja era inútil, però el seu cor encongit ofegava el doll de paraules que li hauria agradat llançar a la nit de Tàrraco. Després va prendre el cos del governador entre els seus braços i el va gronxar com si fos un nen que necessités sentir la tebiesa d'un cos abans d'adormir-se.